

UITWISSELING

schappelijk engagement is, dan gebeurt dat vanuit een bewuste artistieke keuze.

¶ *‘Een duidelijke maatschappelijke inbedding is onze hoofdzaak. De maatschappij, of wat er misgaat in de maatschappij, is onze grootste inspiratiebron en werkveld. Firefly wil in zijn creatie de communicatie en dialoog met de straat aangaan. Daarbij gaan we in de creatieplatformen aan de slag met gekozen “sites” die we ontdekken, ontleden en artistiek verwerken. Meestal zijn deze sites “non-places”: plaatsen die bestaan en tot iedereen en niemand toebehoren, breuklijnen waar een groot “collectief onderbewustzijn” heerst.’ (Els Dietvorst – Firefly)*

Nogal wat werkplaatsen situeren zich in een zeer specifieke context, zoals bijvoorbeeld stedelijke migrantenbuurten (wp Zimmer, Bains::Connective...) of een voormalige mijnsite (FLACC). Voor geen enkele van deze organisaties is het echter een voorwaarde dat de artiesten vertrekken vanuit dit maatschappelijke gegeven in hun werk.

¶ *‘Voor ons draait het rond de vraag wat dat creatiegegeven vanuit de beeldende kunsten anno 2006 betekent. Wat betekent een werkplaats in Genk, in zijn specifieke context, maar ook in Noord-West Europa? Hoe verhoudt de werkplaats zich tegenover het creatiebeleid van een museum of galerij? Het is een kernvraag die door de kunstenaars wel of niet meegenomen wordt. Het is niet zo dat we kunstenaars op voorhand vragen om aan de slag te gaan met historische, sociale of andere achtergronden hier. Uiteindelijk vertelt elk werk dat hier gemaakt wordt wel iets over de plek waar het is ontstaan en dat kan ook in kleine details verschijnen.’ (Steven Op De Beeck – FLACC)*

Zelfs de Pianofabriek, dat door zijn identiteit – het is de enige werkplaats die zich situeert binnen een overkoepelend Gemeenschapscentrum dat een sterk interculturele werking heeft – een unieke positie inneemt in het veld van de werkplaatsen, trekt duidelijk de kaart van de artistieke autonomie.

¶ *‘Werken met de buurt of het stedelijk weefsel is geen artistieke voorwaarde om hier te komen werken. Het is natuurlijk iets dat wel organisch kan groeien, maar het is geen premisse.’ (Linda Suy – de Pianofabriek)*

Door enkele werkplaatsen wordt maatschappelijk engagement vertaald naar sociaalartistieke praktijken, zoals de Cineclub voor kinderen in Bains::Connective of de internationale, interactieve projecten voor groepen met sociale problemen van foAM. Zij maakten onder meer een project met tienermoeders in het dorp met de meeste tienerzwangerschappen in Groot Brittannië. De meeste werkplaatsen die zich situeren in een stedelijke context geven echter aan dat hun relatie tot de buurt veeleer die van een goede buurman is.

¶ *‘Kunst is sowieso maatschappelijk. We zijn hier nieuw in de buurt. Maar we gaan ons niet speciaal richten op een sociaal-*

tistische werking en buurtbarbecues organiseren. We willen wel onze deuren zo open mogelijk houden. De grote vitrine in onze nieuwe ruimte biedt wat dat betreft mogelijkheden. Mensen uit de buurt zijn nieuwsgierig en stappen binnen. We hebben een verhouding van goede burens.’ (Els Van Riel – Q-O2)

¶ 1. Netwerken

Werkplaatsen vormen dikwijls een zeer kleine kern van waaruit een enorm netwerk groeit. Ze fungeren als een satelliet. De kunstenaars die er werken staan in contact met andere kunstenaars, die mogelijk meewerken aan het onderzoek en nadien in residentie komen. Op hun beurt staan zij in contact met weer andere wetenschappers, organisaties, een publiek... Bij bepaalde organisaties gaat dit online nog verder. Het gaat vaak om schier eindeloze vertakkingen.

¶ *‘De kern van Constant wordt gevormd door vijf mensen. Per thema zijn er werkgroepen aan de gang, een soort fysieke reserchgroepen, die door een van ons getrokken worden. Online ligt het anders. Daar gaat het om mensen die we nog nooit gezien hebben, maar die dan een stuk van dit werk kennen. Dat breidt zich internationaal ook heel fel uit. Hierdoor gebeurt het dat je snel met zo’n project kan gaan reizen. En in die zin zijn we ook een netwerk. We kiezen niet enkel zelf mensen om mee samen te werken, maar zij kiezen ons ook uit.’ (Peter Westenberg – Constant)*

Het valt ook op dat de meeste werkplaatsen een internationaal netwerk hebben. Organisaties met een focus op beeldende kunst, zoals FLACC of AIR Antwerpen, werven heel gericht internationale artiesten. Q-O2 geeft aan dat het in de eerste plaats met internationale muzikanten werkt als gevolg van hun artistieke keuze voor minimalisme: in België is de hedendaagse muziekscène immers (nog) niet conceptueel. Ook een aantal andere werkplaatsen rond kunstenaarscollectieven zoals Constant of foAM zijn erg internationaal gericht, omwille van de specificiteit van hun onderzoek.

In het Brusselse heeft dit gegeven ook te maken met een lokale artistieke scène die erg internationaal is. Alle Brusselse werkplaatsen die meer gericht zijn op een kunstenaarsbeleid geven aan dat hun werking in die optiek internationaal is. In de meeste gevallen zijn er echter niet genoeg middelen om daadwerkelijk artiesten uit het buitenland in residentie te laten komen. Maar via de artiesten en hun connecties ontstaat er toch zoets als een informeel internationaal netwerk. Ook nationaal en lokaal zijn de netwerken eerder informeel. Werkplaatsen gaan meestal allianties aan met andere organisaties omdat ze met elkaar een artiest gemeen hebben, of omdat ze voor een artiest of een project een publiek moment willen organiseren.